

Radrensnings i vårsæde afgrøder

Rækkedyrking med radrensnings vinder frem – særligt på arealer med højt ukrudtstryk eller forekomst af tabsvoldende ukrudtsarter. Her er nogle forslag til bekæmpelsesstrategi med radrensnings i vårsæde økologiske afgrøder.

Flere 'skoler' inden for ukrudtskontrol

Inden for ukrudtsbekæmpelse i økologisk planteavl tegner der sig to 'retninger'. I den ene 'retning' satser man på, at afgrødens egen konkurrenceevne over for ukrudt i kombination med blindharvning er den bedste strategi – i vårsæd understøttes dette af landsforsøg med ukrudtsharvning, hvor det var vanskeligt at spore en udbyttefremgang ved ukrudtsharvninger efter afgrødens fremspiring. I den anden 'retning' finder man typisk økologiske planteproducenter, som dør med store ukrudtsproblemer, og derfor er gået over til rækkedyrking med radrensnings i en forventning om at kunne styre ukrudtet ad denne vej.

Kamerastyrede radrensere vinder frem

En nylig rundringning blandt udvalgte maskinproducenter tyder på, at der har været god gang i salget af kamerastyrede radrensere i 2013. En del af forklaringen er producenternes indsats for at øge radrenseres præcision og kapacitet, dertil kommer, at det har været muligt at søge 40 pct. investeringstilskud til indkøb af kamerastyrede radrensere på økologiske bedrifter.

Kamerastyret radrenser med arbejdsbredde på 12 m. (Klik på billedet for stor udgave)

Foto: Kathrine Hauge Madsen, Videncentret for Landbrug, Økologi

Hvad betyder den øgede rækkeafstand for udbyttet?

Der skal udsås samme udsædsmængde ved en rækkeafstand på 25 cm som på 12,5 cm, og landsforsøg viser ikke udbyttetab ved at gå fra 12,5 til 25 cm i rækkeafstand i økologisk vårsæd, når der samtidig anvendes normal udsædsmængde og radrensnings. Nyere svenske forsøg og undersøgelser med radrensnings viser tilsvarende, at de fleste kornarter kan dyrkes på 25 cm og radrenses uden udbyttetab.

Helst udsigt til tørvejr

Ved radrensnings er virkningsmekanismen hovedsageligt underskæring af ukrudtsplanterne, og såfremt afgrøden kan tåle det, så sker der også jorddækning af små ukrudtskimplanter i rækken. Ved radrensnings skal der helst være udsigt til en periode med tørvejr, således at ukrudtet ikke vokser igen i fugtig jord.

Hvad med rod ukrudtet?

Rod ukrudt, som tidsler og kvik med mere, bekæmpes ikke med radrensnings alene – her skal andre metoder som sædskifte og gentagne jordbearbejdninger i gang. Der er dog erfaringer fra praksis, som viser, at radrensnings er bedre til at hæmme opformering af tidsler end ukrudtsharvning efter fremspiring, men radrensnings kan ikke stå alene som bekæmpelsesstrategi. I Sverige anbefaler man at radrense senest ved rod ukrudtsartens kompensations tidspunkt.

Båndsåning af korn med radrensnings

I forbindelse med et symposium i Sverige om fysiske metoder til ukrudtsbekæmpelse besøgte vi en økologisk landmand i Skåne, som praktiserede båndsåning af vinterhvede, med 50 cm's rækkeafstand. Hans erfaring var, at den øgede rækkeafstand kostede udbytte, men han sparede tid på ikke at skulle stille om på radrenseren, idet mange af hans øvrige afgrøder dyrkes på 50 cm's rækkeafstand.

Forslag til bekæmpelsesstrategi med radrensnings i vårsæde økologisk afgrøder med højt ukrudtstryk eller tabsvoldende ukrudtsarter.

Tidspunkt	Løsning	Bemærkninger
Vårsæd		
Såning	Afgrøden sås på øget rækkeafstand	
Inden fremspiring	Blindharvning: 2-3 cm dybde, ca. 5 dage efter såning	Undgå harvning, når marken har et grønt skær af fremspirende afgrødekimplanter
Efter fremspiring	Radrensnings: 1. radrensnings på ukrudtets kimblad stadium efter behov (ca. 10 dages mellemrum), skub jord ind i rækken	Derefter Afgrøden afskærmes indtil den er mere end 5 cm høj Stop, når afgrøden ikke går under radrenserens bom
Hestebønne		
Såning	Etabler afgrøden på mindst 24 cm's rækkeafstand	
	Blindharvning:	Under fremspiring er afgrødens spirer sårbare og knækker let ved

Promilleafliftsfonden for landbrug

Fonden for Økologisk Landbrug

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.

Inden fremspiring	Blindhavning i 2 cm dybde Harv, når nyfremspiret ukrudt er på kimbladstadiet	ukrudtsharvning. På grund af hestebønnes sådybde, er det normalt muligt at nå mere end en blindhavning
Efter fremspiring	Radrensning: Der radrenses 2-3 gange med ca. 10 dages mellemrum eller efter behov	Stop, når afgrøden ikke kan gå under radrenserens bom
Lupin		
Såning	Lupinerne sås i 3-4 cm's dybde på 25 cm's rækkeafstand	
Inden fremspiring	Blindhavning: Blindhavning foretages før spiren er tæt på jordoverfladen og i max. 1-2 cm's dybde	Pas på, spirer knækker let
Efter fremspiring	Radrensning: 1. radrensning ved 3-4 bladstadiet, gerne suppleret med ukrudtsharvning, 2. radrensning ved 7-8-bladstadiet	

Kilder:

Ståhl P (2012) Radhjackning från sådd till Skörd i lantbruksgröder. Jordbruksverket, 7 s.

Oversigt over Landsforsøgene (2000, 2004, 2013) Oversigt over Landsforsøgene. Forsøg og undersøgelser i Dansk Landbrugsrådgivning (tidl. de landøkonomiske foreninger). Videncentret for Landbrug, Planteproduktion (tidl. Landbrugets Rådgivningscenter, Landskontoret for Planteavl).